

Använda system för geografisk information för att förbättra krishantering

När en kris inträffar är det väsentligt att snabba och lämpliga beslut fattas för att begränsa dess konsekvenser. Studien har undersökt om GIS (geografiska informationssystem) kan stötta krishantering på lokal nivå.

Ett exempel på hur GIS kan användas som många personer kommer i kontakt med i sin vardag är vägbeskrivningar genom tjänster såsom Google Maps, men det har en potential att göra så mycket mer! I den genomförda studien har användningen undersökts i förhållande till att hantera kriser och om ett sådant stöd kan underlätta i det arbetet.

Studien har gjorts genom att undersöka litteratur samt genom intervjuer med personer på lokal nivå. Den lokala nivån innebär att det är personer från kommuner och räddningstjänster som har intervjuats. Valet att ta med dessa gjordes då det är kommunen som har det första ansvaret då en kris inträffar och har därför också den första möjligheten att begränsa krisen. Totalt intervjuades nio personer från fyra olika kommuner: Härjedalen, Ljusdal, Älvdalen och Örnsköldsvik. De fyra kommunerna valdes för att de drabbades hårdast av skogsbranden under sommaren 2018, och därför antogs det att dem nyligen behövt fundera på deras krishantering. Förutom att undersöka möjligheten till att använda GIS har studien även undersökt hur kommuner använder stödet, om det finns något som hindrar användningen och om det finns något som kan göras för att förbättra möjligheten att använda GIS som stöd för krishantering.

Ett av de krav som ställs på arbetet under en kris är att det sker snabbt och att lämpliga beslut tas för att begränsa de följder som ges av krisen, och i dessa avseenden har GIS en

möjlighet att bidra till krishantering då informationen redovisas med hjälp av bilder – något som underlättar för en beslutsfattare att ta in information. Studien har dock visat på att det finns vissa begränsningar för hur GIS kan stödja arbetet, och om informationen som förmedlas inte är rätt så kan det ha en negativ inverkan på arbetet – och dåliga beslut kanske tas.

Studien visade på att det finns många möjligheter för hur GIS kan stödja arbetet med krishantering under en kris och de personer som har intervjuats såg positivt på utvecklingen av GIS för detta ändamål. En av de förutsättningar för att GIS ska kunna bidra är att stödet används redan i arbetet med planering då arbetet med att samla in och bearbeta geografisk information är tidskrävande – något som inte är lämpligt att göra under en kris då de kräver ett snabbt agerande. Studien såg även att det fanns andra aspekter som kunde begränsa möjligheten att använda GIS för krishantering, framförallt begränsas möjligheterna av pengar, kunskap och rättsliga frågor. En annan sak skulle förbättra möjligheten att använda GIS enligt studien är om det fanns ett tydligt arbetssätt.

Det finns som sagt många möjligheter för hur GIS kan underlätta arbetet med krishantering, men dessa möjligheter varierar från olika kommuner utifrån deras förutsättningar och behov.

Avdelningen för Riskhantering och samhällssäkerhet

Examensarbete: *GIS som stöd för krishantering i ett operativt skede på lokal nivå*

Författare: Linda Rundal

Handledare: Peter Månsson

Examinator: Henrik Tehler